

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják. — Nemtagok részére előfizetési-díj: egészévre 4 frt., félévre 2 frt., negyedévre 1 frt.

Ugy a lap szellemi részét illető cikkek, mint az előfizetési pénzek a „Közművelődés” szerkesztőségének Gyula-Fehérvárra a várba küldendők.

INGADOZÁS.

Mily természetűek az ember ismeretei, oly természetűek cselekvései. És a mily akaraterő honol lelkében, oly cselekvés fog nyilvánulni külső magatartásában. Meggyőződéssé vált ismeretek határozott cselekvéseknek szolgálnak alapul; bizonytalan ismeretek bizonytalan cselekvéseknek nyujtnak vezérfonalat. Így van az akarattal is. Erős akarat nagy czélok elérésére képes cselekvést von maga után; gyenge akarat a félig elért sikert is kockáztatja, sőt sokszor semmivé teszi.

Minden kornak — a történelem tanúsága szerint — megvolt saját jellege, melyet az embereknek az ismeretek bizonyos mérve és az akaraterő bizonyos fokú nyilvánulása szerint kifejtett cselekvései alkottak s irtak — úgy szólva — a századok homlokára. A kereszténység első századaiban a mily benső meggyőződés szava dörgette a világ fölébe az igazság új napfényének dicsőségét, ép oly rendíthetlen akaratból származó tények követték a meggyőződést. Az apostolok tudatával bírtak annak, hogy az igazság, melynek hirdetésére vállalkoztak, nem hiu emberi vélemény, hanem a szellemi hajótörés veszélyéből megmentő természetfeletti világosság sugárzó ereje, s azért törhetlen bátorsággal szóltak annak érdekében s nyílt tényekkel léptek föl a hatalmasok ellenállásával szemben is. A vértanúk lelkének erős meggyőződés kölcsönözte a törhetlen bátorságot, melyvel a máglya izzó lángjára rohantak s a bakó ütését derült arczzal fogadták. A közép- és ujkor tévtanainak lesújtására nem hiu ábrándképek, hanem mély érzet és szilárd lelkület szolgáltatott fegyvert a tanítói hatalom képviselőinek kezébe. Szent Istvánt nem habozás a kereszténység tanainak helyessége fölött, nem hullámszáka akaraterőjének, hanem mély áthatottság s az elégördülő nehézségek és akadályok ellenében edzett akarat s intézkedéseinek keresztülvitelénél erős elszántság tette nagygyá a honalkotás nagy munkájában, a nemzet ujáteremtésében. Húnyady nevét nem kételkedés a töndök fölől, nem csüggedés a jövendő iránt, nem rettegés a veszedelemtől, hanem a honszeretet mélyen érzett kötelemének ismerete s a vést megvető rendíthetlen akarat

tette fényessé a történelemben. Képződtek is akkor szilárd jellemek, támadtak nagy férfiak, tündököltek honfiai erények s létesültek nagy eredmények.

A mai kort ingadozás jellemzi úgy az ismeretekben, mint a cselekvésekben. Nem szükség messziről venni a bizonyítékokat.

Ha széttekintünk csak felületesen is a társadalom rétegeiben, mindenütt állításunknak megfelelő tüdőnyekkel találkozunk. Az alig serdülő gyermek elméjét koronkint iparkodik helyes fogalmak birtokába juttatni az édes apa; az ifju hallgatja is, de alig várja, hogy a család küszöbét átlépje s mástól valami egyebet halljon, újabbat tanuljon. Nem is csoda. A családapá is olvassa vagy hallja illetékes helyről a helyes oktatást, az általa is vágyva keresett jobb életelveket és igazságokat. El is fogadja s egy ideig követi azokat, de habozó elméje nem bír tartóssággal. Az újság ingere kinozza. Más olvasmányhoz fog; más tekintélyeket kérdez meg, s ha ezek valami pikánsabbat mondanak, az előbbieket mellözi s ezeket elfogadja, de csak ismét addig, míg más vágy nem támad keblében s más forrás — jó vagy rossz — nem nyílik, melyből újabb ismereteket merithessen, s családi körében újabb dolgokat regélhessen. A földműves nem nyugszik meg abban, hogy: ora et labora; ezen szerinte elavult sarkigazság helyett valami újabb kell. Az izzadságból már elég rész jutott neki, most olyan elvet kellene kitalálni, hogy már az urak is szántsanak s vagyonukat és a hatalmat osszák meg a föld népével. Majd megjelenik Menenius Agrippa s meséjével egy időre visszatérül gondolatukat a falusi élet szép körére, de a kor uralkzó szellemei fáradhatlanul körüljárnak s kapós képzetek fitogtatásával sodorják ki elméjéből az előbb elfogadott gondolatokat és elvetek, s újabb zavart idéznek elő lelki világukban, mert nem maradtak hívek az egyszer elfogadott álláshoz. Az üzlet embere szentül hiszi, hogy a szakmájába vágó ismereteket neki nem jól adták elő, s alig várja, hogy szabad perczekre tegyen szert, s azonnal forrásokat keres, kérdezi az egykorúakat és öregebbeket, kezdőket és gyakorlottakat, s a nyert feleletekben sem nyugszik meg, hanem fűrkész mindaddig, míg a képzelt ismereteket előérnek völi, de ekkor már azt is látja, hogy üzletén is a realis gya-

rapodás helyett az ideális kivékonyodás észlelhető. S így van ez magasabb körökben is. A népevezérek, a társadalom őrei életszabályul szolgáló elveket keresnek, melyek szerint az ösztársadalmat rendezzék s tagjait boldogítsák. Minden lépésekben az irány nélküli töprengedés jelenkezik. Törvényt keresnek, mely létalapot szolgáljon, de nem találnak, mert eszméről eszmére jelszó nélkül hullámoznak. Szívökben titkos sugalom szava hangzik föl: mindnyájan testvérek vagytok, tehát szeressétek egymást; mindnyájan szabad akarattal s okos észszel ellátott lények vagytok, tehát a jót, melyet megismertetek, cselekedjétek, a rosszat pedig kerüljétek, mert a szerint boldogok vagy boldogtalanok lesztek. Ez elég jó elv. De a nagy elmék meghökkennek. Ez még sem jó alap, mert úgy hangzik, mintha az irás szava volna, mintha Isten neve valahol ott lappangana. Ugy van, ez nem jó. A nép megtalálná nyugalma s függetlenségét magát tőlünk. Más elvet kell keresni. Az eszményiből ki kell ragadni az egyént. Megindulnak tehát a realis irány felé. Csak az való — mondják — mit érzékeddel felfoghatsz; a természeti tünemények keretén túl nincs mit keresni; tedd azt, mi érzékednek kedvez, mert az bizonyos és természetes, a természetben van mindennek alapja. Ede, bibe, comede; post mortem nulla voluptas. Itt egy kis pihenést tartanak, s úgy tetszik nekik, mintha a helyes alapot eltalálták volna. De e közben más gondolat villan meg agyukban. Ha mindent természetinek és érzékinek declarulunk s az egyéneket tetszés szerinti vágyaik követésére utaljuk, akkor könnyen fölölsegeknek fognak minket is tartani. Tehát valami egyebet kell kitalálni. És jön így millió váltakozása a gondolatoknak és eszméknek. De biztos megállapodás nincs egy eszmében sem, vagy ha van is, csak ideiglenesen, míg véletlenül fölmerülök rokonoszmék másokra átmenetül nem szolgálnak. Mindenki elveket keres s a meglévőnél biztosabb talajra kívánja állítani elméjét s újabb tudással kívánja betölteni tudvágyának tátongó mélységét. De hol az ismeretekben ily bizonytalanság és tétovázás jelenkezik, ott a cselekvésben mily ziláltság mutatkozik?

Az előrebocsátott néhány vonás még jobban kidomborodik, ha a társadalmi élet további részleteit vizsgáljuk. Az ismeretekben való ingadozás és habozás ugyanis egészen új alakban lép föl, ha egyes emberek ténykedéseit az egyetemes emberiséghez való vonatkozásban elemezzük.

Szélteben észlelhető egyesek cselekvéseinél mindenek előtt az elvtelenség. Az emberek — a mint ingadozók ismereteik megszerzésében — épúgy ingadozók az irányelvek megállapításában s ezen irányelvek szerinti cselekvésben. Pedig hie Rhodus, hie salta. Valamint az utas kitűzött célját csak úgy érheti el biztosan, ha előre kimért irányban halad: úgy az emberi cselekvések is csak azon föltétel alatt fognak az értelmi lénynek megfelelő sikerrel érvényesülni, ha meghatározott jelszó alatt mennek végbe; ha nem a véletlen esélyek kormányára bízhatnak, hanem észszerű terv szerint intéztetnek s mindig ugyanazon pontra vi-

tennek vissza, melyből kiindultak. De épen ezt nem lehet ma örvendetes jelenségképpen kiemelni. Az emberek cselekesznek úgy, mint a véletlen hozza magával, vagy mint a körülmények igénylik. Midőn olyannál érintkeznek, kivel rokonszenveznek, beszélnek és tesznek ezen rokonszenvező kedve szerint, ha nézetükkel az ő nézete nem is találma. Midőn vallástalanul érintkeznek, beszélnek és tesznek vallástalanul, ha magok vallásosok is; midőn vallással hozza össze a körülmény, beszélnek vallásosan, ha magok vallástalanok is; midőn szabadelvűvel állanak szemben, minden idegök szabadelvű, ha conservatívok is; midőn a hatalmassal beszélnek, alázatosak, ha a hatalmat gyűlölik is; midőn alattvalóikkal van dolguk, leereszkedők, ha mindjárt zsarnokok is; midőn érdemeikről van szó, szerénykednek, ha mindjárt az érdemekre büszkék is; midőn a hazáról van szó, készek áldozni a hazáért, ha mindjárt önzők is. És így tovább.

De ebből önkényt következik egy másik nem figyelmen kívül hagyandó jelenség, tudniillik a jellemzilárdság csökkenése. A jellem az ember szabad cselekvéseinek bizonyos ismeretekkel és életszabályok szerinti állandó érvényesítésénél képződik. De hol nincsenek meghatározott elvek, ott nincs is állandó cselekvés; következésképp nincs jellemképződés, vagy ha van is bizonyos jellem, de nincs meg annak zilárdsága. Ez pedig az emberiség óriási hátrányára van, mert ha nem is emeljük ki azt, hogy hol nincs meg a jellemzilárdság, ott könnyen egy más szélsőség, a jellemtelenség fejlődhetik ki — azt semmiesetre sem tagadhatjuk, hogy az előbbi álláspontra nagy befolyása van a társadalmi alakulásokra. És pedig befolyása van először nemlegesen, a mennyiben a jellemzilárdság hiányában hiányozni fognak a kidomborodó alakok is, melyek példányképpül szoktak szolgálni az alsóbbrendű társadalmi tényezők működésének kifejtésénél. Befolyása van másodszor tevőlegesen, a mennyiben oly emberek, kik a nem jellemezhető alak alatt burkolva vannak, s mások valósággal, mint milyeneknek látszanak, vagy ha e minőnyökről ismeretesek is: a velök érintkező embertársaikra veszélyesek, mint-hogy ezek amazok fondorlatainak ki vannak téve s pedig annál inkább, minthogy nem is tudnak óvakodni a báránybörbe öltözött farkasoktól.

Nem szükség mondanom, hogy ily egyének cselekvéseiből mekkora romlás származik az ösztársadalomra úgy anyagi, mint általában szellemi, s különösen erkölcsi tekintetben.

Térjünk most vissza a dolog kezdetére. A felhozott részletekből végleg bebizonyul, hogy az emberek sem ismereteikben, sem cselekvéseikben nem azon irányt tartják, melyet tartaniok kellene. Ingadoznak mindenben, mert nincs meg a delectü, mely a láthatáron mindig tájékoz s biztos révpárt felé vezet. Nincs eltalálva a törvény, mely a társadalom kormányzásánál, egyesek és testületek életének intézésénél alapul szolgálhatna. Ezen törvényt pedig hiába keressük itt a véges elmék hiu véleményeinek hullámaiban. Ezen törvényt, mely minden bizonytalanságnak, minden inga-

dozásnak utját vágja s az emberi ismereteket és cselekvéseket határozottan szabályozza, az elmét és szívet magasabb eszmék fensőbb régióiba emeli, a természetfeletti végtelen lény, az Isten közelében találjuk föl. A társadalom minden egyes tagjának tehát ösztönös feladata, hogy — ha a folytonos hullámzásból menekülni akar — bizonyosságot s szilárdságot Istenben keressen; ő kijelentette az igazságokat, melyeket megismerve és elfogadva soha sem tévedünk, s melyek szerint cselekedve, soha tévesen nem cselekszünk; ő alkotta és rendezte be a társadalmat s ő is hatja át annak minden legkisebb rétegét végtelen szellemével. Attingit a fine usque ad finem fortiter et dispoñit omnia svaviter.

B. B.

A SÖTÉTSÉG FIAI.

3) A társulatba való felvételtől.

János: Mult alkalommal törekedtem, — mennyire azt időnk és egyéb körülmények engedék — előttem a szabadkőművesség eredetét és kifejlődését hiteles kútfők nyomán feltüntetni. Hogy azonban ezen társulatról helyes és tökéletes ismeretet szerezhess magadnak, szükséges azt jelen állapotában és belső szervezetében megtekintened. Világos fogalmat nyujtanak pedig erről mindjárt azon tények, melyeknek kíséretében a társulatba való beavatás végbe szokott menni.

Péter: „Én már hallottam ezen szertartásokról valamit, de azokat többen, mint valami haszontalan különöségeket figyelemre se méltatják. S én is úgy tartom, hogy nem nagyon sokat kell törődni azzal, valjon minő szertartások kíséretében szokta valamely társaság tagjait kebelébe fölvenni.“

János: Hogy e vélemény tévességét kimutassam, elégségesnek vélem a dolgot előadni egyszerűen úgy, amint van, rád bízván az abból levonandó következtetéseket.

Péter: „Kiváncsi vagyok, mennyiben tesz a szabadkőművesség ezen igen közömbös dologban is különbséget.“

János: A társaság rendszeren és általában három osztályra oszlik: az inasok, legények és mesterek osztályára, melyekbe fokokint jut be az ujoncz szabadkőműves. Nem szándékom téged az előbbi két fok elnyerésénél szokásos hőbortosságok elbeszélésével fárasztani. Elég leendő mindazt a harmadik vagyis mesterfokot illetőleg szorosabb figyelemre venni, közvetlen összefüggésben lévén ez czélunkkal: a szabadkőművesség pokoli belső szervezetét megismerhetni.

A mesterfok elnyerésénél a páholy feketével huzatik be. A posztókra halálfejek és könnyek vannak rajzolva, a terem közepén feketével behuzott koporsó áll öt lépcsőn, s a „testvérek“ a gyász és boszu jelvényével állják körül. Az erre vonatkozó kőműves legenda következő: Salamon, a megtestesült emberi bölcsesség a tervet készítette a templom építéséhez, a phöniciái Hiram adta az anyagot, Adoniram vezette az építést és fizette a mestereket, segítéket és másokat. Amint ez utóbbi egyik este a templomot be akarja zár-

ni, egy segéd a mesterszót kívánta tőle hallani. Ugyan is a három osztálynak mindegyike bizonyos és soha el nem árulható jelszóval bírt, hogy egymást kölcsönösen fölismernék: és három segéd összeesküdött, hogy azon este Hiramtól a mesterek titkos szavát kiesikarják. Hiram megtagadta a kérést, mire a segéd botjával súlyosan fejbe vágta; a második kapuhoz érve ugyanez történik vele, végre a harmadiknál az utolsó összeesküvő végkép kioltá életét. A három gyilkos a hullát egy kőhalom alá temette, s a helyet egy ráfektetett akáczaggal jelölé meg. Aggodalmasan keresteti Salamon más mesterek által az eltűntet. Végre megtalálták a hullát végfeloszlásban, midőn a keresők egyike e szavakban tör ki: „Mak-benak“, a páholy magyarázata szerint: „A hus elvál a csonttól“; tulajdonképen azonban: Mak-ben-akah, azaz: „Rothad a nyomor fia“. Azon félelemben, hogy Hiram a mesteri jelszót elárulhatta, azt mondák, hogy a jelszót elvesztették, és abban egyeztek meg, hogy Mak-benak legyen az új jelszó, mely még most is mint szent szó csak a páholyban, csak a mesterek által badar szertartások alatt használtatik.

A mesének jelentménye ez: a mesternek kettős feladata van: először fölkeresni az elveszett mesterszót, mint a melyben Jehova, azaz a természetvallása magasabb fokban nyilatkozik; másodsor Hiram halálán véres boszut állani, erre utal a mesterek azon megismertető cselekvésmódja, midőn magukat hüvelykökkel látszólag keresztül szurják, míg a többi négyujat derékszög alatt vízszintesen kiterjesztik. Az ujonnan választandó mestert mint Hiram képmását a padlóra fektetik s a következő szavak közt lassan fölemelik: „Rothad (a pogány világban) a nyomor fia (ember).“

A mint az ifju mester kőműves a szabadság és egyenlőség szavait féligmeddig hallotta, a páholyban legalább hozzászokott, és a hallgatást megtanulta: akkor hall mint mester először egy alapítóról, kinek halála megboszulandó. E perctől kezdve az embert a boszu gondolatához szoktatják annyira, hogy az mintegy második természetévé válik: a titok megőrzésében pedig ezer borzasztó eskü után törhetetlen lesz. A Krisztus — s minden kinyilatkoztatásban való hitet lassankint levetkezi, s tökéletesen természetihívő lesz.

Ha az új mester a szükséges szellemi tulajdonokat bírja, a mesterfok egy magasabb rangjával fog feldisznitetni, vagyis lesz belőle „Chevalier Kadosch“ azaz: „A fehér és fekete sas lovagja.“ Ezen fok gyakran mint csupán tiszteletfok osztatik ki a résztvevő tagok számára, s körülbelül 8 különböző alfelosztása van, a szerint, a mint a kitűzött czél világosabban v. e. y. kevésbbé világosan fejeztetik ki. Más szavakkal: sokan ezen fokozatot csak tiszteletből bíriák, anélkül, hogy lényegébe beavattatnának. — A Kadosch zsidó eredetű szó jelentménye: szent, beavatott, megtisztult. Azonban nem kell hinnünk hogy „a fehér és fekete sas lovagjai“ valaha igényt tartottak volna szentségre; ezen szavakkal csak azt akarják kifejezni, hogy egyedül ők a kiválasztottak, s az előítéletek minden mocskától mentek.

„És ezen rang” — szóla közbe Péter — „csak mint pusztá czim adatik a mesterfokhoz minden szertartás nélkül?”

Még kell különböztetni — felele János — a tiszteletbeli és valódi lovag rangfokozatot: amaz, mondhatni, pusztá czim, de ez utóbbi jelentőségteljes czeremóniákkal van összekötve. — A valódi lovagfokozat kiosztásánál az előkészületek félelmesek, s az ujonczokra nézve nyaktilózáshoz hasonló benyomást gerjesztenek. „Néhány eme nevezett fokba avatott” — így ír Barruel „Emléklapok a Jakobinismus történetéből” című művének 2. k. 219. lapján — „köölte velem, hogy a természettani eszközök és gépek közt nincs oly ijesztő, a melyet nem alkalmaznának a felvétetni kívánkozók szilárdságának kipróbálására. Montjoie említést tesz egy létráról, a melyre az orleánsi herczegnek fel kellett mászni s onnét leugrani. De ez még nem elég. Képzeljünk magunknak egy mély, földalatti épületet, egy vilóságos örvényt, a melyből egy szűk toronyféle emelkedik egész a páholyig. A lovagjelölt ezen örvény fenekére vezetetik, oly helyiségen keresztül, a hol minden csak rémületet gerjeszt. Azután itt alatt bezáratik, megkötöztetik és fojtogatgatik. (Természetesen nem kínzási szándékból, hanem törhetlen bátorsága és szilárdsága kipróbálása végett.) Ily állapotban magára hagyatva érzi, hogy végre rémületes morajt gerjesztő gépek fölfelé emelik. Lassan, a sötét négyyszögű térben lebegve emelkedik, míg több óra mulva ismét rögtön aláesik, mintha minden összetörött volna. Gyakran keli majd fölemelkednie, majd aláülednie, majd pedig minden ijedelmeken keresztül mennie anélkül, hogy egy kiáltást hallatna, vagy az aggálynak legkisebb jelét is adná. A felavatottak azt mondták nekem, hogy ők ezen próbatétnek pontos leírására képtelenek, mert szédelgett a fejük, ugy, hogy gyakran erősítő italokra volt szükségök, hogy — habár a lélek el is volt foglva — legalább testi erejüket ismét felüldítsék.” — Így Barruel, kinek bizonyosága annál fontosabb, minthogy ő maga is anélkül, hogy az esküt letette volna, elnyerte a mesteri fokot kevéssel a francia forradalom előtt, és egy időben, midőn már a „testvéreknek” nem kellett oly aggodalommal őrizni titkukat, gyakori érintkezésben volt a magasabb rangú kőművesekkel.

A hivatalos „Thuileur portatif” című szertartáskönyvben pedig, mintegy kiegészítésül a mondottakhoz, ez olvasható: „Az elmélkedésnek — (azaz az ijedelmek valódi tanyájának) eme helyén kívül egy Kadosch felavatására srükséges még 4 terem. Az első feketével van bevonva; háromszög alaku lámpa függ egy csapó ajtó fölött, és ez alatt a pinczébe vezető lépcső vehető észre, hová a felveendőt taszítják. Itt egy koporsót, s több effélét is lát. Ily felirat is olvasható: Ki a halál ijedelmét legyőzheti, ki fog emelkedni a föld kebeléből s a nagy titokba való beavatás jogát nyeri el. — A második terem fehér. Az előtérben két medencze áll, az egyik égő tömjén, a másik égő borszeszszel telve, s csak ez világítja be a szobát, a hová csak maga a nagy áldozó pap mehet be. — A harmadik terem kék, csillagos boltozattal, 3 sárga viaszgyertya által

megvilágítva. — A negyedik fehér és vörös oszlopokkal van díszítve: keletfelé egy trón áll, fölötté koronás kétfejű sas, karmai közt törrel, nyakán fekete szalaggal, melyen egy háromhegyű kereszt függ, mellén egy háromszög s benne a szavak: Nec proditor, nec proditus, innocens foveit (sem áruló, sem elárult, ártatlanul forral; valószerűleg: tervez). Fekete-fehér bársnyeredőzet vörös kereszttekkel átszőve függ lefelé a sas szárnyai között és sátort képez. A trón mögött két zászló áll keresztben: az egyik fehér, zöld keresztrel, és e szavakkal: Isten akarja; a másik fekete, előrészen vörös keresztrel, hátsórészen pedig egy kettős sassal, mely gyilkot tart, s mellette ezen ezüsttel himzett szavak: „Győzni vagy halni!”

Péter: „Mindezeknek komoly megfontolása után már én is azon meggyőződésre jutottam, hogy csak a leghülyébb bárgyuság láthat ezen előkészületekben játékot vagy hiu alakoskodást. Különben ez már így véve is, eltekintve a már általad érintett jelentményekről, gonosz volna. Ugyan mit mondanának, ha ezen gyilkolás- és rombolásra célzó jelek- és jelgéknek csak tized részét is találják valamely zárdában! Az egyház melyik rendében kívánnak oly vak engedelmességet?”

János: Megjegyzésem egészen találó. De menjünk tovább. Ha a jelölt a föltétlen engedelmességnek s törhetlen titoktartásnak pokoli próbáját kiállotta, és ha képes mind két tulajdont szükség esetében még a nyaktiló alatt is megőrizni, akkor fődöntetnek föl a titkok minden tartózkodás nélkül. Nincs többé szó Adoniram- vagy Hiramról, kinek halálát meg kellene bosszulni, sem pedig a három kőműves legényről, kik mint gonosztevők üldözendők. Félelmetes fény támad most a keresztény világlet intézménye fölött, melyet a páholy gyűlöletének meg kell semmisíteni, hogy elővarázzolja a szabadság és egyenlőség állítólagos aranykorszakát, és az ember, ki eddig elevenen a sir enyészeteinek volt átadva, teljes méltóságára való feltámadásának husvét napját ünnepelje. Ily eszmék kezdenek most fölszínre jutni, melyeknek éle hová irányul, csak a vak nem látja. — De halljuk erről magát a „Thuileurt”, mely kevés szavakban eléggé fellebbenti előttünk a sűrű fekete fátyolt. „A Kadosch ezen fokában megörökítették a templomos rendnek szép Fülöp és V. Kelemen pápa által való eltörlése és Molay Jakab, az utolsó nagymesternek véres halála, kinek 1314. márcz. 11-én máglyán kelle kimulnia. A kiválasztottnak teljes beavatásában a jelenet megváltozik; nincs többé szó Hiramról s szomorú végéről, ennek helyét most a jelképes B. M. J. (burgundi Molay Jakab) pótolja, kinek halálát a felveendőnek meg kell bosszulnia. A Kadosch lovagrend kátéjében ugyanis következő kérdések és feleletek fordulnak elő: K. Kit ismer Ön? F. Két megvetésre méltót. K. Kik azok, nevezze meg őket. F. Szép Fülöp és Bertram de Goth. (V. Kelemen családi neve.)“ Azonban ezen személyek is mind csak jelképek, melyek alatt mi lappang, igen könnyű kitalálni. Molay Jakab ugyanis az elnyomott igazságot és szabadságot személyesíti; Szép Fülöp és V. Kelemen alatt pedig mindkét méltóság (papi és királyi) mostani képviselői,

s. királyok és papok értendők, kiken mint a szabadság egyedüli elnyomója meg kell magát a beavatandó lovagnak boszulnia. Egy szóval: trón és oltár halomra döntendők, hogy azoknak romjai fölött büntetlenül ülhesse meg a minden jogérzetből kivetkőzött szabadságoncszág a valódi szabadság pokoli terv készítette torát.

Péter: „Észrevehetőleg érzem lelki szemeimről a veszélyes hályogot oszladozni. Ime mindinkább be kezdem látni, mily szomoruan világlik ki e törekvésekből egy orléansi herceg magatartása királyi nagybátyja XVI. Lajos irányában vagy egy Marzini és Garibaldié. Mind világosabb fényben tűnik föl előttem egy némely fájdalmas esemény a közel multban és jelenben.“

János: „Haec tantum initia sunt dolorum.“ Még egészen más színben fog föltűnni előttem ezen társaság midőn annak céljait s azoknak kivételére használt eszközeit megismerendted. Jelen pár szóban csak az alapot akartam ehhez megadni. A viszontlátásig!

Oriens.

TÁRCZA.

VIZGYÓGYÍTÁS.

(Humorossk.)

(Vége.)

Miután dr. Farkas a derék Feketehegyi asszony-ságnak is izenteté, hogy véletlenül beteget kapott, és őt csak a desszertre várja, kényelmesen az asztalhoz ülve, kezét a pompás étkezésre emelé, mint Homer valamely hőse. Az ételek mind igen pompások valának és „Lupus“ orvosunk már régóta szerette a bonczolást inkább sülteken gyakorolni, mint a bonczteremben; ő e tekintetben valódi szakértőnek dicsérhetette magát. Teliszájjal magasztalá a szalonka jó ízét és finomságát, melynek táplálékául az erdő legjobb füvei szolgálnak.

„Én magam“ — kiáltá — egykor igen szenvedélyes szalonkász valék, de most hippokratési kötelességeim előbbre valók az időt rabló vadászatnál! Mansit olim sub Jove frigide venator, patientium immemor! Egykor hideg fagy sem tartóztatá vissza a nemes vadászatot imádó orvost, ki betegeit is ilyenkor elfelejté. De, legdrágább báró uram, ez most többé nem fordul elő!“

Néma irigységgel nézé a báró, minő vágygyal fog hozzá Farkas ur a pompás tengeri rák fogyasztásához, és midőn az osztrigákra jött a sor, a szegény képzelt beteg, kire betegséget disputált egy inyencz, szívszagató sohajokban tört ki.

„Mi baja van önnek, kedves jó báró uram?“ kérdé részvétellel az orvos.

„Ah, én oly éhes vagyok,“ sohajta a báró.

„Képzeldés,“ válaszola Farkas, „ha ön evéshez fogna, azonnal legnagyobb undort érezne, rettenetes csömört kapna.“

„Kisértsük meg néhány osztrigával!“

„A világot sem, miért kinozná magát hasztalanul? A legkisebb falat igen komoly következményeket idézhetne elő. Ne felejtse el, hogy ritkán hal meg egy ember éhen, de legióra megy azok száma, kik halálra eszik magukat.“

Ezen beszéd közben az orvos állkapczái folytonosan sebesedő mozgásba jöttek, egy osztriga a másik után tűnt el az orvos szájörvényében, s a „legió“ szónál épen az utolsót tüntette el gyomrának feneketlen mélységébe. Ekkor megtörlé száját, felvéve kalapját, s a betegnek még egyszer komolyan meghagyva a szorgalmas vizivást, eltávozott.

„Nem hagyott valamit hátra? Nézd meg Ferencz!“

„A csőrt és az ollót,“ válaszola ez mosolyogva. „de azokat nem lehet megenni.“

A báró ügykezett boszuságát vízzel lelocsintani, s miután még valami husz pohárral ivott, Becker ülnök ur látogatóba jön és bámul a báró betegsége fölött.

„Hiszen tegnap még egészen jól valál?“

„Csak ma jött rám!“

„Oly rosszul még sem lehetsz, mivel, mint örömmel látom, ma már ebédeltél is.“

„Isten irgalmazzon! semmit sem nyeltem, csupán csak vizet! Ha Sahara pusztájában egy beduin vagy egy szomjas teve annyi vizet ivott volna, mint én ma már ittam, akkor csak Bagdadban vagy Isfahánban kelene ismét inniok.“

„De hát ki ebédelt itt?“

„Farkas orvos, ki egy szalonkát, egy tengeri rákot és 50 osztrigát a legjobb étvágygyal és élvezettel költött el.“

E szavakra végnélkülinek tetsző hangos hahotára fakadt az ülnök. A báró meglepetten néz és kérdezősködik a kacagás oka után.

„Tehát te voltál az?“ kiáltott lélekzetet venni alig tudó barátja. „No az már pompás tréfa. De oly ostobának még sem tartottalak volna!“

„Nem nagy megbecsülés! Tehát ugyan mit követtem én el?“

„Rászedted magadat csufosan! Feketehegyi asszony-ságnál ebédeltem és ott hallottam magától dr. Farkastól az egész történetet.“

„Betegségem történetét?“

„Nevedet nem emlité; csak annyit mondott, hogy valaki őt egy szalonkára, tengeri rák- és osztrigára meghívta, és minthogy ezen 3 cikket egyedül szerette volna elkölteni, azért gazdját elámitá, hogy beteg és ez tanácsára csakugyan nagy mértékben ráadta magát a vizivásra. Hát nem pompás, nem gyönyörű dolog ez?“

„Gyalázat!“ kiálta a báró, felszökve rőktönzött ágyából. „Kutyafőrtor ez a Farkas!“

„Inkább róka, mert ravaszága által bebizonyította a következő közmondás igazságát:

„Ki a juh szerepét magára veszi, azt a farkasok felfalják.“

Német után:

Cserni Béla.

IRODALOM.

(Folyt.)

3) Isten igéje szentbeszédekben. Ezen czim alatt szerkeszt Fábíán János esztergom-vízivárosi plébános egy már is általános elterjedésnek örvendő egyházi szövegek oklatti folyóiratot, melynek harmadik évfolyama az 1878. november végén megjelent 12-ik füzettel befejeztetett. Ezen füzet tartalmaz beszédeket pünköszt utáni XXIII. és utolsó vasárnapra, advent I—IV. vasárnapjára, szűz Mária szeplőtelen fogantatására, karácson ünnepére, szent István első vértanu ünnepére, karácson utáni vasárnapra és év végére.

A folyóirat negyedik folyamát is 1879-ben ugyanazon szakavatott szerkesztés és közreműködés mellett megkezdi. Minden hónapban egy három ivre terjedő s színes borítékkal ellátott füzet jelenik meg. Ára az egészévi 12 füzetnek csak 2 frt. mely összeg Esztergomba Buzárovics Gusztávnak mint a folyóirat kiadójának küldendő.

4. Egri népkönyvtár. Az egri egyházmegegyei irodalmi egyesület tevékenységének élénkebb lendületet adott, midőn az elől említett czimen népünk számára épületes ismereteket nyújtó folyóiratot megindította, s nagy szolgálatot is tett a társadalom eme részének, mert valóban itt az ideje, hogy a nemesebb szellemi eledel után vágyó nép kielégítéséről komolyan gondoskodjunk s ne engedjük, hogy magára hagyatva egyéb foglalkozásokban elsatnyuljon, vagy oly kézből vegye az eledelt, mely lappangó mérget rejteget.

Az egri népkönyvtár egy évfolyama 20 ívet foglal magában s négy füzetben jelenik meg, t. i. minden évnegyed elején egy füzet. Az egész évfolyam előfizetési ára 1 frt. Egyes füzetek külön is megrendelhetők s bérmentve küldetnek meg.

Eddig három füzet jelent meg. Az I. füzet: Téli esték, több olvasmányból áll, ára 35 kr., — a II. füzet Róma, ismeretterjesztő olvasmány az „örök városról“ írta Luga László, ára 30 kr., — a III. füzet: Pázmány Péter, élet- és korrajz, írta Bartók István, ára 20 kr.

Ajálljuk olvasóink figyelmébe.

5) Kis pásztorjáték az elemi ifjúság számára. Írta Pethő József, nyomtatott Egerben, az érseki lyceum könyvnyomdájában. Gyermeki érzelmek kedves dallamait s karácsoni verseket foglal magában. A 16 lapon összeállított kis pásztorjáték eredetileg csak néhány község iskolája számára készült, de szerző ezt többek kívánatára közrebocsátván valóban nagy szolgálatot tett az e nemű irodalomnak. A könnyű versekbe szedett szöveg Zsasskovszky Endrétől gyermekhangra átirat éneket is tartalmaz s az iskolában szindarab gyanánt előadható, vagy esetleg az ugynevezett járó betlehemesek számára is átalakítható. Ára 10 kr. Tíz példány után két tiszteletpéldányt ad a szerző. Megrendelhető az érseki nyomdában vagy szerzőnél Apátfalván, Borsodmegyében.

6) Naptárak. Az egri érseki lyceum nyomdájából rendszeren jeles naptárak szoktak kikerülni. 1879-re megjelent és hozzánk is beküldetett: a) „Egri képes naptár“ a nép számára. Tizenötödik évi folyam. Ára 25 kr.

A katolikusok, protestánsok, a görög szertartásuak s az izraeliták számára irt naptári részen kívül tartalmazza a felséges uralkodó házat, a magyar felelős kormányt, az ország zászlóseit, a magyar szent korona alatt levő rom. kath. anyaszentegyházat kormányzó érsekeket és püspököket. Olvasmányok: Etele, vers, Bacsy Ferencztől, XIII. Leo pápa képe, az ég jegyesei, Isten fala, vers Sz. V.-től, Észék képe, a levegő, dunavidéki képek: a faddi rom. kath. templom, Szegszárd és a szegszárdi remetekápolna, — tanulságos történetkék, állatgyógyászat. Továbbá kamatszámítás, bélyegfokozat és országos vásárok Magyar-Erdélyországban. b) „Egri kis naptár“, képek nélkül, szerkesztette Luga László, ára 10 kr., tömeges megrendelésnél illő százalék. A képes naptárnál említett egyéb részletek mellett következő változatos olvasmányokat tartalmazza: Ujévkor (vers), Nemes gondolkodás, Szent a szülők emléke, Morus Tamás, kegyelemlevél, Amin, Richelieu bibornok, Cortez Ferdinánd, A zsidó, Vegyesek, Hasznos tudnivalók.

Mindkét naptár megrendelhető Egerben az érseki lyceumi nyomdában. Ajálljuk a családők figyelmébe.

(Folyt. köv.)

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

** A „tisza erkölcsök és isteni félelem“ hazájában, mint az már általánosan ismert dolog, újabb időben Hölde és Nobiling végzetes pisztolydurantásaiban egy ezerfejű hydra adott életjelt magáról, melynek neve: social-demokratizmus. A vadászat azonnal is megindult a rettenes szörny ellen. Az e célból logujabban gyártott fegyver pedig nem egyéb, mint az ugynevezett socialista törvény, melynek következtében október 21-től kezdve betiltatott 104 különféle egyesület, 28 hírlap és 88 nem időszaki nyomtatvány; és mint a „Volkszeitung“ jelenti eddigelé 44 socialdemokrata igazolt tettetét csupa emberbaráti szeretetből a hüvörsre, nehogy ugyanis a jelenkező forróláz nagyobb mérveket öltön. Ez mind szép és mind jó, de nem elégséges. A láz megszüntetésére ugyanis nem elégséges bizonyos eledelektől megtartóztatást parancsolni, „chinint“ (azaz a hit és erkölcs oly keserű, de hatályos igazságait) is kell a betegnek beadnunk, különben még inkább elgyengítjük idegeit, melyekben a láz annál inkább fog dühöng-hetni.

** Valami a Szentföldről. Karmel hegyén Názareth közelében egy pompás, teljes virágzásnak örvendő kolostor vonja magára az ott járó-keleők figyelmét, melynek történelmével megismerkedni nem lesz épen érdektelen. — 1819-et irtak Bileam „Csillagának“ feltűnése óta az emberek, midőn Battista János egy igénytelen de buzgó római szerzetes, a Rend megbízásából először e helyre utazott. De a szomorú kolostorromokban jámbor szerzetesek helyett a harcz vágyától égő francia katonákra talált, s a mellett a török szomszédok hangulata nem épen vala kedvező arra nézve, hogy ő e kihalt romhalmazba új életet öntsön. Szomorúan, de egy jobb jövőbe vetett erős reménnyel tért tehát Battista vissza hazájába. És reménye nem csalta

meg őt. E rövid év letelte után ugyanis egy felhatalmazó Fermannal kezében jelent meg újra Karmel örökzöld csucsán a fáradhatlan szerzetes, hő vágyát megvalósítandó. Még ugyanazon év folytán 1826-ban készen volt tervezetével, melynek kivitele, a legtakarékosabb költségvetés szerint, 100,000 tallérba kerülendett. De honnan vegye most ő ezen összeget, midőn sem a Rend, sem a pápa erre neki kilátást nem nyújtott. Szép tervnek e legyőzhetlenné látszó akadályon meg kell vala törnie, hja! de a valódi buzgalom lángoló tüze nem alszik ki oly könnyen. Vándorbotját kezébe véve felkereste Ázsia és Afrika kolostorait, bebarangolta Európát, megkoldulta a fejedelmeket és polgárokat, a katolikusokat és nemkatolikusokat; sajátkezűleg viszi magával a szeretet adományait kedves hegyére vissza, hogy tervét most minden akadály nélkül megvalósítsa. Így létesült azon kolostor, mely az egész világ keresztény és nemkeresztény zarándokainak felüdítő nyughelyül, a környék szenvedőinek barátságos ápolóhelyül, és az Úrnak magasztos szentélyeül szolgál.

* * A 7-es szám. Alig létezik szám, melylyel vallás-, művészet- és történelemben oly sokszor találkozunk mint a 7-es szám. Már a legrégebb népeknél szent vala e szám, mint a Pithagoreusok ugynevezett „szüzi száma“ mely osztás által semmi másból ki nem jön; és az ugynevezett „pyramis szám“ melyben a 4 és 3 szoros összeköttetésben áll, mivel minden pyramis oldalán négy háromszöggel bír. Továbbá mint a hét és bolygócsillagok száma. A csillagjóslat nagy befolyást tulajdonított neki az emberi sorsra nézve. Az ó-szövetségben a teremte hatnapja a rákövetkező nyugalomnappal képezte az első hetet és szentelte meg egyszersmind a hetes számot. Ugyanezen számot látjuk újra viszsztatérni a lelki ujjászületésben, a mennyiben a Szentlélek hét ajándéka öntetik belénk. Továbbá az ó-szövetségben ott találjuk a hét termékeny, és hét terméketlen esztendőt, Pharaó álmában a hét kövér tén és hét teljes buzakalász — valamint a hét sovány tén és hét sovány buzakalásról előjelezve, továbbá a hét Makkabeus testvér, a hétágy gyertyatartó, Salamon példabeszédeiben a bölcsesség hét oszlopát, Isten hét parancsát Tobiásnál stb. stb. Az új szövetségben föllelhető a hetes szám mindjárt a „Miatyánk“ hét kérésében, az Üdvözítő hét szavában a keresztén, a hét szentségben, az irgalmasság hét cselekedetében, Mária hét öröme — és hét féjdalmában, a hét főigazságban, melyeket minden embernek hinni és tudnia kell, hogy üdvözüljön stb. Különösen látjuk a hetes számot előtérbe lépni sz. János titkos jelenéseiben, hol szó van a hét községről, a hét angyalról, s a hét pecsétű könyvről stb. Az erkölcsstanban ismerünk hét főerényt ellentétben a hét főbűnnel. Hasonlóan hallhattunk már többször hét égről, s ennek ellentéte- a hét pokolról beszélni. Innen magyarázható meg, hogy a hetes szám, bárha önmagában véve semmi symbolikus jelentménnyel nem bír, mégis gyakori alkalmazásra talált a keresztény művészetben is. Példa erre az oltár hét lépcsője, vagy azon hét lépcső, melyen régebben a keresztelőkutba leszállottak. Az ókor történelmé beszél a hét világcsodáról, fontar-

totta számunkra a hét világbölc mondait. Az ógéri képviselve látjuk a hetes számot a „heteveay“ és a szivarvány hét színe által, melynek ismét a zenészetben a hét hangjegye felel meg. A mesevilág rendszeren hétfejú sárkányról stb. tesz említést. Végre pedig ne feledjük, hogy az Örökváros is hét halmon épült, s hogy mi is Héttvárbán lakunk (Siebenbürgen).

Oriens.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— XIII. Leo pápa ő szentsége folyó dec. hó 19-én bibornoki negyedszázados jubileumát fogja ünnepleni.

— Haynald Lajos kalocsai érsek ő nagyméltósága — mint a „M. Állam“ írja — az uralkodó szász Coburg herceg ő fenségétől a hercegi házirend nagykeresztjét nyerte. Ezzel már négy elsőosztályu rendjelt bír ő nagyméltósága, ugymint a magyar Szent-Istvánrend, az osztrák cs. Lipótrend, a belga kir. Lipótrend és a legujabban nyert szász-coburgi házirend nagykeresztjét.

— Alapítvány szegény vagy beteg papok részére. Troll Ferenc pécsi kanonok 20,000 frtot tett le Dulánszky Nándor pécsi püspök ő méltósága kezeibe oly célból, hogy ennek kamataiból tíz pécsegyházmegei szegény vagy beteg pap évenként 100—100 frt segélyt kapjon. Dulánszky Nándor pécsi püspök ur ő méltósága 2158 sz. alatt kelt körlevélben megállapítja a segély elnyerhetésének föltételeit. A folyamodványt a püspöki hivatalhoz kell intézni. Folyamodhatik segélyért minden szegény és beteg pap. A püspök, széküreség esetén pedig a káptalani helyettes, a káptalan meghallgatása után, év vége felé kijelöli a folyamodók sorából azon tíz papot, kik a segélyt a lefolyt évre élvezni fogják. Ha valamely évben a segélyül szánt összegek teljesen igénybe nem fognának vétetni, a fennmaradt összeg mindig az alapítványi tőkéhez csatolatik. Az alapítványt a székeskáptalan kezeli. Ő méltósága így fejezi be ez ügyre vonatkozó sorait: „E bőkezű adakozásával az ájtatos alapító fényes példáját adta azon igaz szeretetnek, mely nem szóval és nyelvel, hanem cselekedettel és igazsággal szeret; ő nemcsak mindnyájunk, a most élő egyházmegyei papok jötevője gyanánt tekintendő, hanem megérdemli, hogy neve mindenkor áldott és hálás emlékezetben tartassék.“

— Az öröm szomorú. Mult lapunkban örömmel említettük, hogy a gyergyó-szent-miklósi egyházközség községivé tett iskolájának kátholikus jellegét — jobb informatio folytán — visszaállította. Azonban az öröm valóban szomorú alakot öltött, mert nevezett hitközség november, hó végén tartott gyűlésében azt határozta, hogy iskoláját az 1876. sept. 2-án kelt vallás- és közoktatásügyi miniszterium utasítása értelmében megalakult iskolaszék felügyelete alá rendeli és „katholikusnak“ nevezi ugyan, de nem rom a katholicusnak.

— A gyulafehérvári r. k. gymn. V. osztálya tanulói az ifjusági segélyegylet részére 10 frtot o. ó. gyűjtöttek

egymás közt és adtak át a pénztárba. Az V. osztály ifjusága midőn filléreit az anyagiakkal küzdő tanuló-társak részére áldozta föl, azokat jobban, szebben és nemesebben nem használhatta volna föl. Eljen az ilyen ifjuság és gyarapodjék benne a szenvedők iránti cselekvő jó érzés s vele élete boldogsága is.

— **Udvarhely-Szent-Király iskolaügye.** Mint lapunknak írják, nevezett egyházközség f. évi október hava 27-én gyűlést tartott, melyen Balogh Ferencz helybeli lelkész ur tudomására hozta a híveknek, hogy az udvarhelymegyei közigazgatási bizottság a tanfelügyelő utján panaszt emelt a ministeriumnál a szent-királyi iskola ellen, és pedig azért, mivel egy tanterem és egy tanító az iskolába járó gyermekek nagy számához képest nem elégséges; következőleg még egy tanterem létesítése és egy segédtanítói állomás szervezése mulhatlanul szükséges. Az egyházközségi gyűlés fontolóra vette a dolgot s számot vetvén a jövedelmi forrásokkal is, azon megállapodásra jött, hogy jelenleg teljességgel nem rendelkezik annyi jövedelmi forrással, hogy a főnebbi szükségletlen segíthessen. Azért a lelkész ur kezdeményezésére elhatározta, hogy gabna-magtárt fog alapítani s egyelőre ily uton segíteni a dolgon. Egyszermind pedig három évi határidőt kérvén a második tanterem fölépítésére és segédtanítói állomás szervezésére. Hogy sokáig ne húzódjék a dolog, a lelkész ur azonnal bemutatta azon alapszabálytervezetet, mely szerint a gabnamagtár létesítendő lenne. Az alapszabályokat jónak találták s egyhangulag elfogadták a gyűlés tagjai, kiket nem készt a lelkész ur azonnal föl hívni, hogy ajállataikat a szent czélra aláírás útján tegyék meg. Az eredményről s az ügy további fejleményéről majd értesitem e lapok olvasóit.

— **Első hó.** Városunk légköre az utóbbi napokban jelentékenyen hideg jelleget öltött, mi a tél közeli beállását látszott jelezni. Az első hó azonban csak dec. 12-én esett le s vékony fehérleppellel borította be a várost és vidékét.

— **Hálanyilatkozat.** A kegyeletes hála mély érzelmeivel sietünk f. hó 10-én egrestői anyatemplomunkba. Nagyméltóságú dr. Fogarasy Mihály püspök ur atyai bölcs kormányával diszljó erdélyi egyházmegyénkben sok templom és iskola diszlik, melyek főpásztori jószágának köszönik létezésöket. Ezek közé tartozik az egrestői rom. kath. anyatemplomunk is, melynek ő excellentiája atyai gondoskodása folytán é évben megújult falai között a szent oltár számolyánál 14 fiókmegyéből gyülekezünk össze a mindenható Isten imádására. Mi jól tudjuk, hogy a jótéteménynek csak az égben van méltó fizetése s nem szorul emberi emlegetésre; de a szívünkben lángoló hálás érzelmeket el nem fojthatva, sietünk a nyilvánosság terén is legforróbb hálaköszönetünket nyilvánítani. Tartsa meg a jó Isten ő excáját még sokáig az egyház, haza és emberiség boldogítására! Egrestőn, 1878 november 15-én. Paskó Antal, s. k.,

lelkész. Zöld Antal, főgondnok, s. k. Bodosi János, főgondnok, s. k. Simon József, tanácsos, s. k. Csizsér János, tanácsos, s. k.

— **A jótékonyági nőbizottság sorsolási estélye.** A városunkban alakult jótékonyági nőbizottság f. dec. hó 22-én a városi sétatéri kioszk nagytermében estélyt rendez, melyen a boszniai sebesültek és egri s miskolczi vízkárosultak javára eszközölt gyűjtés alkalmával adományozott tárgyak fognak kisorsoltatni. Az estélyt a helybeli várórségi zenekar fogja kellemessé tenni. Belépti díj nincs, csak a sorsjegyekért kell a megszabott árt — egyért 20 kr — lefizetni. Meg vagyunk győződve, hogy a nem kevesebb honleányi lelkesedés, mint keresztény felebaráti szeretet érzelmeitől áthatott nemeskeblű hölgyek ezen jótékony törekvését tetemes részvét és megérdemelt pártolás fogja sikeresíteni.

— **A gyulafehérvári várbeli németközség föl van oszlatva.** Nevezett németközség ügye körül már régen foly tárgyalás egyrészlől a magas kormány, másrészlől a város és maga a német község közt. A kérdést most már a m. kir. belügyministeriumnak idei nov. hó 18-ról 20,428 sz. alatt kelt rendelete végleg megoldotta. E szerint a németközség mint ilyen megszűnik s a várossal egyesítettik. Meglevő vagyonából 8—10,000 frtot kap a rom. kath. elemi iskolai alap, 5000 frtot a helybeli ágostai hitközség iskolája. A főmaradt 17—19 ezer frt egyelőre külön fog kezeltetni. E czélra „gyulafehérvári iskolai és emberiségi társulat“ fog alakulni a jelenlegi községi tagokból, mely társulat megállapítandó alapszabályok szerint fogja a pénzt kezelni s jótékonyági czélokra fordítani.

— **Az europai béke biztosítását nagyon előmozdítja azon körülmény, hogy Anglia az afgán háboruban már is nagy sikert aratott.**

— **Simor János bibornok s hercegprimás ő emientiaija** — mint az „Esztergom“-ban olvassuk — elhatározta, hogy az idők vasfoga által megvisolt esztergomi kerektemplom, helyesebben Anna rotunda kápolnáját, melyet Rudnay Sándor érsek és primás építtetett, helyreállíttatja s stylszerűen feldiszítteti. A gyönyörű kápolna belsejét Jakobey festész fogja freskókkal kifesteni.

— **A brassói rom. kath. főgymnasium ifjusága f. dec. hó 9-én választékos műsorozattal jótékonyczólu hangversenyt volt rendeztet. A műsorozatot megkaptuk, de a hangverseny eredményét lapunk jövő számában fogjuk ismertetni, ha egyik igen tisztelt ügyfelünk szives lesz velünk a részleteket közölni.**

— **Az első erdélyi vasut üzleti forgalma 1878 január 1-től október 31-ig.** Az utazók száma 187,060. Podgyász, gyorsáru és teherjavak 186.179,892 kilogramm. Bevétel: személyek után 206,815 frt 23 kr; podgyász és gyorsáru után 8859 frt 13 kr; teher után 840,603 frt 9 kr. Összesen 1.056,277 frt 45 kr.

Kiadja: az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Szerkesztőbizottság. Felelős szerkesztő: BIRÓ BÉLA. Szerkesztőtársak: ÁVÉD JÁKÓ, BALOGH IGNÁCZ, CSERNI BÉLA, GIDÓFALVY GERGELY.

Nyomatott Klüger Bernátnál a lyc. betűivel Gyulafehérvárrt.